

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN
uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

W. Janse, Loosdrecht

De sabbat en de heelheid van de schepping

„Is het geoorloofd op de sabbat te genezen of niet?” (Luc. 14 : 3)

Als er één ding is dat ieder mens op zijn tijd nodig heeft dan is het wel: rust. Even niets hoeven, de dingen laten voor wat ze zijn. De bijbel zegt dat God ons elke week een pauze gunt. De sabbat, of zeg de zondag, of als je 's zondags werken moet een andere dag. In ieder geval: een adempauze. Onze buiten adem geraakte wereld is gebaat bij een eerherstel voor die wekelijkse adempauze. Deze week hebben we de vredesweek. Dit jaar zijn kerken aan de slag met de thema's van het conciliair proces: vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Grote zaken die klein beginnen. Die wezenlijk verbonden zijn met zoiets simpels als het houden van een rustdag. De weg naar de vrede, de gerechtigheid en het behoud van de schepping begint zelfs met die dag.

Rust

Aan het sabbatsgebod zit een buiten- en een binnenkant. Zoals er bijvoorbeeld aan de relatie van twee mensen die samen door het leven gaan een buiten- en een binnenkant zit. Dat die twee naar buiten toe samen optreden, hun woning, tafel en bed delen, dat is de buitenkant. De binnenkant: hun liefde, vriendschap en respect. Dat is het hart van hun relatie. Haal dat hart eruit, en de buitenkant houdt misschien nog stand, maar hij is schonen schijn.

Buiten- en binnenkant zijn niet los te koppelen.

De buitenkant van het sabbatsgebod is dat God zei: Zes dagen mag je werken, de zevende niet. De binnenkant: dat God dat zei tegen mensen die in de tichelovens van Egypte zeven dagen *per week* hadden moeten slaven en sloven. Die niet wisten wat een vrije dag was. Tegen hen zei God: Ik ga jullie bevrijden uit die slavernij.

Vier dat, slacht een lam en eet daar samen van. En geniet voortaan elke week van die bevrijdingsdag. Denk dan terug aan je bevrijding uit de slavernij en denk dan vooruit aan de grote bevrijding die Ik nog geven ga. Wat het Nieuwe Testament noemt: de

eeuwige sabbat. De sabbat: een dag om bevrijding te vieren, een voor-schot op de eeuwige rust.

Heelheid van de schepping

Toen God de sabbat instelde, koos Hij daarvoor de zevende dag, de dag waarop Hij zijn schepping had voltooid. Waarop Hij vol vreugde had geconstateerd dat alles goed was. Een dag als geen andere waarop zijn Koningschap bleek. *De dag* om dat Koningschap te vieren. Tegelijk de eerste dag die de mens ten volle mee kon maken. En juist die dag dat God zijn handen helemaal vrij had voor de mens, mocht hij zijn handen helemaal vrij hebben voor God. Mocht hij als het beeld van God beginnen met zijn eerste opdracht: Gods evenbeeld te zijn, ook te rusten. Om zelf te zien dat alles goed was. Om Gods Koningschap te vieren over een schepping die af was, heel, gaaf, gezond.

Op sabbat genezen

Dat God werkt aan de terugkeer van het paradijs en wekelijks een dag geeft om dat herstel te vieren, dat is de binnenkant van het gebod. *Gij* zult niet werken: dat is de buitenkant. Want *Hij* werkt aan de heelwording van de

Inhoud

- 281 Drs W. Janse,
De sabbat en de heelheid van de
schepping
- 282 Mr. dr J. Meulink,
Nederlands Gereformeerden –
Vrijgemaakt Gereformeerden
- 282 Ds G. van den Brink,
Pastorale Notities
- 284 D. W. L. Milo,
Henoch, de schrijver
- 285 Dr L. van Klinken,
Een pleidooi voor de rechtsstaat (2)
- 286 Ds K. B. Holwerda,
Samenwerking tussen de diverse
ambtsdragers in de kerk (2-slot)
- 287 M. de Jonge,
Commissie Interkerkelijke Con-
tact in Overheidszaken (2)

schepping: dat is de binnenkant. Wie die buiten- en binnenkant nu bij elkaar houdt, wie dus het doel van sabbat in het oog houdt, de herschepping, die viert z'n rustdag goed. Zoals Jezus deed. Jezus heeft het voorgedaan hoe die rustdag te gebruiken. Door bij voorkeur op die dag zijn werk te doen, bijvoorbeeld zieken te genezen (o.a. Luc. 4 : 31-41; 6 : 6-11; 13 : 10-17; 14 : 1-6). Is er eigenlijk een betere dag om te laten zien dat God op weg is naar een gave schepping?

De wekelijkse rustdag die een voorproef van de nieuwe samenleving zijn wil – daar ademt een mens van op. Zet je in voor die samenleving, zegt de bijbel. Gebruik die vrije dag daarvoor. Laat in navolging van Jezus juist dan iets van God en zijn liefde zien. En ga daarbij uit van de rust dat God zich voor die wereld inzet. Vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping, tenslotte komen die van boven. Alleen zo heeft het zin je ervoor in te spannen.

Nederlands Gereformeerden - Vrijgemaakt Gereformeerden

Hoe moet je kerken aanduiden, die beide gereformeerd zijn en beide uit de Vrijmaking voortgekomen zijn?

Om verwarring te voorkomen hebben onze kerken tenminste een naam aangenomen, die hen onderscheidt van andere kerken: „Nederlands Gereformeerde kerken”. Indertijd was voorgesteld de naam „Nederlandse Gereformeerde kerken”. De Landelijke Vergadering heeft, waarschijnlijk wegens gebrek aan historische kennis, deze oude naam voor de gereformeerde kerken verknoeid door Nederlandse te veranderen in Nederlands.

Mijn moeite zat in het benoemen van die andere kerken die zich gereformeerde kerken noemen en daarmee dezelfde naam dragen als een andere kerkengroep waarmee ze overigens bepaald niet mee vereenzelvigd willen worden.

Zit hier ook niet een stukje krampachtigheid in?

In dit artikel noem ik ze, om verwarring te voorkomen, Vrijgemaakte Gereformeerde kerken.

Een wolkje als eens mans hand?

Het lijkt alsof er in de laatste tijd weer enige beweging gekomen is in de verhouding tussen de Ned. Geref. en de Vrijgem. Geref. kerken. Jarenlang was die verhouding zo, dat het leek alsof wij voor de Vrijgem. Gereformeerden niet bestonden. We spraken helemaal niet met elkaar. De anderen erkenden ons ook niet als kerk. Van samenspreking kon dan ook geen sprake zijn.

Helaas is bij veel kerken de verhouding nog zo. Hier en daar mogen we nu toch wat verandering constateren. Op meerdere plaatsen zijn contacten en soms werden zelfs samensprekingen gehouden, die een bemoedigend verloop hadden. Ik denk met name aan de samensprekingen tussen de Vrijgem. Geref. kerk van Amersfoort West en de Ned. Geref. kerk van Amersfoort.

In sommige bladen is de toon tegenover onze kerken ook wat milder geworden dan tot nu toe gebruikelijk was. Zo schreef drs H. Hoksbergen in het Ned. Dagblad een artikel „De Open Brief 20 jaar”, waarin een heel andere toon doorklonk. Hij tracht in dat artikel duidelijk te maken wat de bedoeling van de opstellers van de Open Brief van 1966 geweest is. Ik kan me niet herinneren dat dit eerder geprobeerd is. Tot nu toe hoorden we niet anders dan interpretaties van de Open Brief, waarin niemand van de ondertekenaars zich herkende. Ds K. H. de Groot constateerde dan ook in het informatieboekje 1988, dat er een wolkje als eens mans hand verscheen aan de lucht, die nog trilde van vrieskou. Ds De Groot had hier o.m. op het oog het voorstel van ds C. G. Bos om een deputaatschap voor de eenheid van Gereformeerde belijders in te stellen.

De kou is nog niet geweken

Het voorstel van ds Bos had helaas geen kans van slagen, omdat het niet via

de kerkelijke weg ter synode kwam. Gelukkig kwam de particuliere synode van Friesland met een soortgelijk voorstel, dat wel behandeld kon worden. Het voorstel werd verworpen omdat men de Ned. Geref. kerken niet tot de Gereformeerde belijders kon rekenen. Men was hier in de lijn van de kerk van Hattem, die bij een samenspreking de broedernaam niet wilde gebruiken. Men kwam

G. van den Brink, Veenendaal

Pastorale Notities

Maar wij rijken...

(Bij de nood in Bangla-Desh)
(Over laatsten, die eersten worden)

Paulus zegt in 2 Kor. 8: 2 en 3, dat de „rijkdom van mildheid” van de Macedonische christenen bevorderd werd door 1) hun overvloedige blijdschap en 2) door hun „diepe armoede”.

Dat van die blijdschap begreep ik wel. Maar ik vroeg me af: hoe kan „diepe armoede” nu stimulans zijn voor een overvloedige collecte? Michael Green heeft me gauw uit de droom geholpen in zijn kleine boekje „De groeten uit Korinthe”.

Hij vertelt dat hij nergens grotere mildheid vond dan in de sloppenwijken van de grote Zuid Amerikaanse steden. Daar wordt alles gedeeld. Mensen die zelf armoe

kennen zijn barmhartig. Zij weten wat het is. En wat de combinatie van armoede en blijdschap betreft komt hij dan met een boeiend verhaal dat alles duidelijk maakt: Een rijke Amerikaanse was op sightseeing tour door Zuid Afrika en stapte binnen in een armelijk Bantu-kerkje om daar de dienst mee te maken. De zwarte gemeente zong en was blij. Na de preek werd een collecte gehouden voor de bouw van nog zo'n kerkje een tiental kilometers verder op. De zwarten zongen en zongen en waren blij. Toen riep er één: Laten we nu nog collecteren voor de mensen die geen schoenen hebben! Zo gezegd zo gedaan. Er werd gecollecteerd voor de mensen die geen schoenen hadden. Toen die rondgang was gehouden riep er één: „Laten we nu nog

niet verder dan de aanspraak „geacht college”. Op vele plaatsen is het nog ijszig koud – het valt niet te verwonderen, dat ds L. H. Kwast in de Friese Kerkbode schreef over de krampachtigheid bij de vrijgemaakten. Is er in vrijgemaakte kring, zo vraagt hij, een zekere angst om met christenen van andere kerken in gesprek te komen? Waarom telkens de neiging om de eigen stellingen te betrekken en zich af te zetten tegen een christelijke visie die zich niet geheel met eigen standpunt dekt? Waarom die triomfantelijkheid, waarmee vrijgemaakte woordvoerders andere kerken en christenen bejegenen? Het vorig jaar maakte ik bij een forumdiscussie over de eenheid van de Gereformeerde Gezindte de opmerking, dat de Ned. Gereformeerden over het algemeen wel bereid zullen zijn weer samen te gaan met de Vrijgem. Gereformeerden.

Opvallend was, dat veel Vrijgem. Gereformeerden zich over deze opmerking verwonderden. Maar het is toch zo, dat wij de plicht hebben met alle kracht te streven naar de eenheid van alle gereformeerde belijders. En zelfs dat mag het eindpunt niet zijn. De Heer der Kerk wil toch de eenheid van alle ware christgelovigen. Men kan wat betreft de verwerkelijking pessimistisch zijn, maar dat neemt het klemmende van die eis niet weg.

collecteren voor de benzine van de zuster uit Amerika, die zo lief was om onze kerkdienst mee te maken”. En ook dat gebeurde. Terwijl het rood de wangen van onze rijke Amerikaanse zuster kleurde, gaven die arme drommels hun laatste cent voor haar benzine. En ze zongen en ze zongen en ze waren me toch blij! Die dame vertelde later dat dit 't begin was geworden van haar financiële bekering (tegelijk een totale, zoals dat gaat). Als je een verhaal als dit leest, is elk probleem met 2 Kor. 8: 3 opgelost. Natuurlijk, ze waren straatarm daar, maar juist daardoor konden ze zich zo diep invoelen in de nood van de arme moedergemeente van Jeruzalem waaraan ze zoveel te danken hadden. Blij gevers zijn goeie gevers! En armoede maakt mild. Maar wij rijken, ach wij blijken hard en onverstoord. Open onze oren, Heer, opdat we horen 't roepen aan de poort. (Lied 350).

Typerend voor dit gezelschap was ook, dat men mij o.m. de vraag stelde, of ik dan ook lid van het G.P.V. wilde worden. Blijkbaar had men niet begrepen, dat men de Ned. Gereformeerden, wanneer men samengaat, aanvaarden moet zoals ze zijn. Evenals wij de Vrijgem. Gereformeerden moeten aanvaarden zoals ze zijn. Ongetwijfeld zal dat na al wat gebeurd is, niet zo gemakkelijk zijn.

Het antwoord van dr W. G. de Vries gaf niet veel hoop. Hij merkte wel op, dat veel Ned. Gereformeerden dachten zoals zij, maar er waren volgens hem bij ons ook veel vreemde leringen. Zo waren er mensen, die de dwaling van de zielelaap aanhingen. Gelukkig waren er ook bij ons mensen, die deze dwaling verwierpen. Zijn beschouwing leek erop te wijzen, dat zijn kerken open stonden voor een deel van de Ned. Gereformeerden. Een weinig gelukkige opmerking. Wanneer men probeert een deel der leden uit een andere kerk weg te lokken is dat weinig bevordelijk voor een hereniging. Sommige samensprekingen geven wel eens de indruk, dat men eraan denkt een aantal tot ontrouw aan eigen kerk te bewegen. Bij eventuele samensprekingen moet men wel oppassen niet in deze strik verward te raken.

De discussie in de Reformatie

Het vorig jaar verscheen een bijzonder nummer van de Reformatie, dat als titel had „De Nederlands Gereformeerden en wij”. Het is een bemoedigend teken, dat er van die kant zoveel aandacht aan ons besteed werd. Bemoedigend was ook de inleiding van ds J. C. de Ruyter waarin deze constateert, dat er hier en daar toenadering gezocht wordt, maar dat men elders daar (nog) niet aan toe is. Zelfs werd de Open Brief van 1966 in zijn geheel opgenomen.

Het eerste artikel was van br. J. Kooiman, een van de ondertekenaars van de Open Brief, die in het artikel „Gereformeerde kerk scheuring” duidelijk aangaf, wat bij de breuk de geschilpunten waren. Ik noem even de voornaamste punten: de kerkbeschouwing, dat er maar één ware kerk mag en kan zijn, de beschouwing over de vrijmaking (de een ziet de vrijmaking als een groot werk van reformatie door God aan zijn volk geschonken. Voor anderen was de vrijmaking een daad van eenvoudige geloofsgehoorzaamheid). De vraag of samenspreking met de (syn.) Geref. kerken geoorloofd is. De Open Brief, waarin sommigen (ten onrechte) een relativering van de belijdenis lezen. Het wegroepen van kerkleden van achter „ontrouwe” kerkeraden, waarmee in feite art. 31 uitgeschakeld werd.

De reactie van o.m. prof. Kamphuis gaf niet veel hoop. Er werden in '67 geen breuken geslagen, aldus Kamphuis, door wie gereformeerd wilden blijven, de breuken werden onmaskerd. Daar-

op volgt dan het bekende rijtje zoals aantasting van Zondag 22 van de catechismus, verwerping van het gereformeerd kerkverband en de Open Brief. Jammer, dat hierbij niet inhoudelijk op het artikel van Kooiman ingegaan werd.

Ds C. G. Bos toont in zijn beschouwing wat begrip voor ons. Hij geeft toe, dat de Vrijgemaakten van hun kant in 1967 ook fouten gemaakt hebben. De Open Brief vindt hij wel een miserabel, maar geen censurabel stuk. Ook de groepsvorming in de kerk (was je niet bij een bepaalde organisatie dan was je niet goed vrijgemaakt) en de toon was niet altijd juist. Toch blijft ds Bos diep overtuigd van de zaaksgerechtigheid. (Waarom hiervoor niet een bestaand Nederlands woord gebruikt?)

De volgende schrijver ds J. J. Arnold is weer veel radicaler. Bij ons is de belijdenis niet veilig. Hij noemt verder tal van predikanten, die afwijken. Telder, Vonk v. Deursen, Algra, v. d. Berg, Rietkerk en De Jong. Bij ons is leervrijheid en independentisme.

Prof. Trimp geeft weer wat een genuanceerder oordeel. Men kan, zo schrijft hij, het gaan op de wegen van de doorgaande reformatie aanwijzen als het kenmerk van echt lidmaatschap en goed vrijgemaakt zijn maken. Hij geeft toe dat in de jaren 1944 en 1967 heel wat fouten zijn gemaakt.

Voor de Vrijgemaakten blijft echter gelden de uitspraak van de synode van Amersfoort over de onverenigbaarheid van instemming met de drie formulieren van enigheid en het ondertekenen van de Open Brief.

Ook ds W. G. de Vries stelt zich kritisch op al spreekt hij wel over de mogelijkheid van hereniging.

Maar dan moeten we elkaar eerst wel als Gereformeerden herkend en erkend hebben en zover zijn de meeste vrijgemaakte scribenten in dit Reformatie-nummer nog niet.

De discussie in het Ned. Dagblad

In het begin van dit jaar nam het Ned. Dagblad het initiatief voor een aantal gesprekken tussen Vrijgem. en Ned. Gereformeerden. Daarbij werden drie thema's aan de orde gesteld, het omgaan met Schrift en belijdenis, de betekenis van de kerkorde en kijk op het verleden.

Het meest interessant was hierbij het gesprek van prof. Kamphuis en drs De Jong over het gezag van de Schrift en de status van de belijdenis. Er was tussen hen een duidelijk verschil van mening. Een dergelijk gesprek moest eigenlijk vervolgd worden.

Bij het gesprek tussen ds Groenenberg en br. C. Huizinga werd van Vrijgemaakte zijde aangedrongen op een terugkeer tot de kerkorde. Nu vind ik persoonlijk de Dordtsche Kerkorde sterk verouderd, er wordt te weinig rekening gehouden met de plaatselijke

kerk en men tracht te veel zaken te regelen.

Men let ook te weinig op het feit, dat onder het regiem van de kerkorde telkens weer een stuk hiërarchie werd ingevoegd. Daarbij werd de kerkorde meermalen geweld aangedaan.

Merkwaardig is, dat men wel stelt, dat de synode er in 1944 een rommel van maakte, maar ontkent dat dit in 1967 het geval was. Indertijd heb ik eens nagegaan welke artikelen in 1967 zoal overtreden werden. Het waren de artikelen 30, 31, 33, 79 en 80 van de kerkorde. Het meest zorgwekkend was wel, dat de synode van Amersfoort overtredingen uitdrukkelijk goedkeurde met een beroep op noodsituatie. Daarmee werd heel de kerkorde ondermijnt.

Wel moet gezegd, dat bij sommigen in deze discussie o.m. bij prof. Trimp wel een verlangen naar herstel van de kerkelijke eenheid sprak.

Conclusies

Uit de verschillende discussies zijn gelukkig enige tekenen van toenadering te constateren, maar je krijgt bepaald niet de indruk, dat men over de hele linie hereniging wenst. Men erkent en herkent ons nog steeds niet als Gereformeerden. Ds De Groot concludeerde terecht, dat je niet spreekt over brs. en zrs., zoals in de Reformatie gebeurde als de echte liefde van Christus beheersend was. Wat heeft men bij ons een dwalingen ontdekt. Ds v. d. Kwast heeft in Opbouw vrijwel al die beschuldigingen al eens weerlegd. Het helpt echter niets. Men herhaalde de verwijten en gaat niet op het verweer in.

In De Wekker schreef D. Koole terecht, dat aanleiding tot de scheuring was de binnen de vrijgemaakte kring geldende opvatting, dat de ware kerk van Christus zich uitsluitend in de Vrijgem. Geref. kerk manifesteert. In de afgelopen jaren, aldus Koole, is er wel een geest van mildheid en neiging tot relativering van eigen kerkelijk standpunt gegroeid, maar dat betekent niet dat men de principiële opvatting rond de ware kerk van Christus heeft losgelaten. Die opvattingen worden echter niet (meer) beheerst door een geest van gearriveerdheid en zelfgenoegzaamheid, die sommiger opstelling kenmerkte.

Hiermee is m.i. wel een hoofdbezwaar tegen de vrijgemaakte opvattingen gegeven. Juist dit punt is in de artikelen en gesprekken onvoldoende uitgediept.

Deze ene ware kerkidee heeft jarenlang de houding tegenover andere kerken bepaald. Van samenspreking wilde men niets weten en ook samenwerking met geestverwanten, die niet vrijgemaakt waren, werd uitgesloten. Voor vrijwel elke vorm van samenwerking werd geëist, dat de confessie grondslag zou zijn. In de praktijk betekende dit dat alleen samenwerking met kerkgenoten geoorloofd was.

Kerkleden, die deze gedachte afwe-

zen hebben het jarenlang zwaar te verduren gehad. Uit de discussie blijkt niet, dat men begrepen heeft wat men die andere kerkleden vaak 20 jaar lang heeft aangedaan. Het is echt niet nodig, dat weer allemaal na te pluizen, maar het zou wel bemoedigend zijn geweest, wanneer meer begrip voor onze situatie was getoond. We moeten ook wel zekerheid hebben dat dit niet weer kan gebeuren. Het is ook goed om zonder wrokgevoelens na te gaan in hoever tussen ons nog confessionele verschillen bestaan.

In dat verband kan ook over de Open Brief niet gezwezen worden. Het is wel geen kerkelijk stuk. Het is zelfs niet alleen door ambtsdragers ondertekend, zoals wel beweerd wordt. Zelf was ik ondertekenaar, maar het was ondenkbaar, dat ik in 1966, met mijn gedachten over samenwerking met andere christenen, een ambt in de kerk zou kunnen bekleden.

Daar ligt echter wel een uitspraak van de synode van Amersfoort, dat de Open Brief strijdig is met de confessie.

Er moet nog veel gebeuren eer we kerkelijk één kunnen zijn. Het lijkt zelfs een onmogelijke opgave, maar het mag aan ons niet liggen, dat de breuk tussen brs. en zrs., die bij elkaar behoren bestendigd blijft.

Laten we niet vergeten, dat er dan toch een wolkje als eens mans hand is. Daar zijn kerkelijke contacten op sommige plaatsen.

Op het gebied van de samenwerking is duidelijk een kentering zichtbaar. Ik denk b.v., aan het feit dat vele Vrijgem. Geref. brs. en zrs. van harte samenwerken met andere christenen in de E.O. En dan doe je de verrassende ontdekking, dat we erg dicht bij elkaar liggen.

We moeten ook ons best doen elkaar weer te leren kennen. Onbekend, maakt ook hier onbemind.

Daar is nog veel te doen. Ook trouwens tegenover andere brs. en zrs. Een zelfde roeping geldt t.a.v. onze Chr. Geref. brs. en zrs.

En zou het goed zijn ook meer contacten te zoeken met de confessionelen in de Herv. Kerken met het geref. confessioneel beraad.

Ik zou willen eindigen met wat Hoksbergen schreef in het Ned. Dagblad: „Pogingen elkaar te vinden kunnen alleen slagen als de Here ze zegent. Daar moet Hem om gevraagd worden, in de kerken en door de kerkleden. In het gebed om die eenheid is Jezus Christus ons zelf voorgedaan. Aardse handen kunnen alleen herstellen wat gebroken is, wanneer de grote Bouwheer ze zegent. Anders is het zwoegen tevergeefs.

D. W. L. Milo, Nunspeet

Henoch, de schrijver

„En nu, mijn zoon Methusalem”, zo begint een van Henoch's hoofdstukken, „zal ik je alle visioenen vertellen, die ik gezien heb”. „Twee visioenen zag ik eer ik huwde, beide heel verschillend. Het eerste toen ik *schrijven* leerde, het tweede voor ik je moeder huwde” (83 : 1, 2). En elders: „ik Henoch was bezig met de lofprijzing van de Almachtige en Koning der eeuwen, toen, zie, engelen mij riepen – mij, Henoch *de schrijver* – en tegen me zeiden...” (12 : 3).

We gaan hier nu niet mee verder maar willen er op wijzen, dat Henoch zichzelf een schrijver noemde. Dikwijls is het vermoeden uitgesproken, dat de mensen uit de oertijd – laten we zeggen van voor de zondvloed – de schrijfkunst nog niet machtig waren. Hier schijnt dat vermoeden weerlegd, al is die weerlegging niet waterdicht, zoals we zullen zien.

Maar – zegt u – op Horeb werden even later de Tien Geboden op steen geschreven, waren dus leesbaar! Inderdaad, maar die weinige bladzijden in de Bijbel overbruggen 2000 jaren. En ook dan nog wordt gesteld, dat de Tien Geboden niet met zoveel woorden zijn gegeven, doch in zeer symbolische tekens. De Joden zeggen trouwens dat die stenen tafelen ter grootte van een hand zijn geweest; hoe zou Mozes ze anders hebben kunnen dragen?

Iets anders is dat de oudst bekende verhalen van 's mensen heugenis eeuwenlang mondeling werden doorgegeven. Dat doorgeven was niet een klakkeloos navertellen van wat wel eens „gehoord” was (inclusief misverstanden, vergeetachtigheid en persoonlijke varianten) maar een spitsroeden-lopen tussen kritische getuigen, die elk woord controleerden. We mogen denken aan de geschreven Ierse Kronieken, die opgezet werden in het jaar 1368 vC., maar die toen al uit mondelinge overlevering teruggrepen naar 3500 vC. Ze maken de indruk, met pijnlijke nauwkeurigheid, onder kritische hoogspanning, te zijn genotuleerd.

De Kelten stonden er voor bekend, dat hun wijzen (de Druïden) hun geheugen op fabelachtige wijze trairden, zodat zij enorme stukken historie feilloos konden opzeggen. De Bijbel geeft eveneens voorbeelden van het mondeling doorgeven van Gods heilswerk aan zijn mensheid: „neigt uw oor tot de woorden van mijn mond; ik wil mijn mond tot een spreuk openen, ik wil aloude verborgenheden verkondigen. Hetgeen wij gehoord hebben en weten, en onze vaders ons hebben verteld, dat willen wij

voor hun kinderen niet verhelen: wij willen vertellen aan het volgende geslacht des Heeren roemrijke daden, zijn kracht en de wonderen die Hij gewrocht heeft”. U hebt natuurlijk psalm 78 herkend en opgemerkt, dat hier niet naar een „schrift” wordt verwezen – maar naar een „mond”.

Wij durven dan ook te concluderen, dat de inhoud van het boek Henoch, geschreven of nauwkeurig naverteld, vergeleken mag worden met de bijbelboeken, die immers eeuwenlang slechts mondeling zijn doorgegeven.

—o—

Niettemin wordt Henoch een schrijver genoemd. Door hemzelf – of door degenen, die vele eeuwen later zijn woorden te boek stelden. Want die woorden zijn pas in de laatste vier eeuwen voor Christus opgetekend in hun huidige vorm. Een teleurstelling? Nee, want veel bijbelboeken zijn pas in diezelfde tijd (400 tot 50 vC.) geschreven. Enkele voorbeelden: Spreuken zou pas na de Babylonische ballingschap zijn opgesteld, Prediker tussen 540 en 190 en Hooglied waarschijnlijk omstreeks 400 vC., waarmee het auteurschap van David of Salomo dubieus wordt gesteld. Ook het oudste manuscript van Jesaja, in Kumran gevonden, dateert van enkele eeuwen voor Christus.

Toch. Of Henoch nu zelf schreef dan wel of zijn nakomelingen zijn woorden optekenden, is het woord „schrijver” op zijn plaats. Bij de Egyptische farao's was een schrijver niet slechts iemand, die de pen hanteerde, maar voor alle dingen een vertrouweling, raadgevend geleerde die naast de vorst stond. Letterlijk werd een schrijver dan ook soms bij standbeelden naast de farao opgesteld – minder belangrijk dan de vorst en daarom slechts tot zijn knie reikend – maar hij werd niet vergeten; want het hele optreden en gezag van een vorst was afhankelijk van de medewerking van zijn schrijver.

Durven we de vergelijking doortrekken

en zeggen: Henoch de schrijver, geheimschrijver, was de vertrouweling van God de Heere? Ja, dat durven we, want de Bijbel zegt het. Henoch heeft God's oordelen aangekondigd, de zondvloed. Hij heeft ook vrede voor de rechtvaardigen geprofeteerd. Hij heeft zelfs de uiteindelijke verlossing van deze verzondigde wereld, komende na het wereldgericht, aangekondigd. Hij heeft... van de Messias geprofeteerd, die hij Zoon des mensen noemde.

Het boek Henoch, eigenlijk de boeken van Henoch, zijn dan ook in uiteenlopende perioden opgetekend. Er zijn delen, die door geleerden voor min of meer authentiek worden gehouden: uit de mond van Henoch gehoord en opgetekend; andere delen zijn kennelijk van veel later datum. Het twistpunt tussen de latere Farizeeën en Sadduceeën (over de tijdrekening en wat daarmee samenhangt) is al aangestipt. Het vormt een compleet boek, dat handelt over tijdrekenkunde en cosmologie; zaken die we moeilijk aan Henoch kunnen toeschrijven – of hij moest met soortgelijke intuïtieve kennis zijn begiftigd geweest, als waarmee de latere piramidebouwers waren uitgerust.

De aan Henoch toegerekende oudste delen gaan over de goddeloze mensheid en Gods uitverkoren rechtvaardigen: het oordeel Gods gaat over beide, maar de eerste zullen van de aarde verdelgd worden. Henoch noemt de tienduizendtallen engelen, de hemelse legers. Bij de bespreking van dr. Moollenburgh's schone boek „Engelen” (Opbouw, oktober tot december 1984) hebben we al eens uit Henoch geput, daar dit boek op zijn literatuurslijst stond.

Toen hebben we ook vermeld, waar en wanneer de manuscripten van het boek Henoch gevonden zijn. Het was in 1773 dat bij Addis Abeba een manuscript in de Etiopische taal gevonden werd; en in 1886/7 werd een Grieks manuscript in Opper-Egypte gevonden. Bovendien geven de in deze eeuw gevonden Qumran-rollen Hebreeuwse fragmenten van „Henoch”. En om u verder op weg te helpen: de Engelse vertaling van „Enoch” is van Canon R. H. Charles, en onder nummer ISBN 0 281 01261 X bij SPCK (Holy Trinity Church, London) uitgegeven. De manuscripten zijn vrijwel woordelijk gelijkkluidend.

—o—

Dit artikel is een stukje geschiedenis, maar wil u iets laten proeven van onze rechtvaardige broeder Henoch, die met God wandelde. Hij was het die herhaaldelijk schreef: „de goddelozen hebben geen vrede”, de uitdrukking die u bij Jesaja enkele malen tegenkwam

(48 : 22 en 57 : 21). Let erop dat Jesaja erbij zei: „zegt de Heere” en „zegt mijn God”. Als Jesaja inderdaad Henoch citeerde dan schijnt hij met zijn verwijzing naar Gods eigen woord het boek Henoch als canoniek te erkennen.

Dat brengt ons op de onvermijdelijke vraag: is het boek Henoch canoniek of apocrief? – Die vraag valt niet te beantwoorden, want in de tijd dat de canonieke en apocriefe boeken werden ingedeeld (plm. 350 n.C.) was het boek nog niet gevonden, al kwam het in de Bijbel voor. Maar de verwijzingen van Jesaja, Judas en Hebreëen geven „Henoch” toch wel een aureool van betrouwbaarheid.

Henoch wijst de oorspronkelijke zondeval aan, als de val van engelen, die moedwillig Gods regels overtraden, met opgeheven hand zondigden, en daarin de mensheid betrokken. Hij bidt God, dat deze de mensheid niet totaal zal verdelgen – maar een overblijfsel wil laten

bestaan; opdat Gods werk niet tevergeefs zal zijn. En voorts profeteert Henoch van de bekering der heidenen en de vergadering van Israëls verstrooide kinderen; als waarvan Paulus in Romeinen 11 spreekt. Het is duidelijk dat deze gedeelten in later eeuwen zijn geschreven; al blijft de mogelijkheid open, dat Henoch's bedekte termen in later eeuwen bij latere schriftgeleerden een toegevoegde waarde kregen.

Dat de vormgeving van „Henoch” in veel later tijd dan de zondvloed is geweest, blijkt mede daar uit, dat de schrijvers het boek doen spelen in Galilea, aan de Jordaanbronnen, ten zuidwesten van het Hermongebirge. Die plaats is merkwaardig: aangezien diverse oude Joodse geschriften, ook de Kabbala, ook de vocalisatie van het Hebreeuws, aan het Meer van Galilea zijn ontstaan, in rabbijnse samenlevingen.

Over 2-3 weken verder?

L. v. Klinken, Haarlem

Een pleidooi voor de rechtsstaat (2)

Naar aanleiding van dr. W. Aalders, „Luther en de angst van het Westen”.

Luther heeft zich in harde en felle taal, hem eigen, van deze dwepende, radicale christenen gedistantieerd. Hij noemde Müntzer en Karlstadt „hemelse profeten” en „dolle heilige”.

Oproer is volgens Luther identiek met redeloosheid en rechteloosheid. *Niet een onrechtvaardige Overheid is volgens hem het ergste, maar een leven zonder Overheid.* De overheid is een goddelijke orde en een „christelijke revolutie” bezondigt zich aan de Overheid als Goddelijk instituut. Een „christelijke” revolutie noemde hij een innerlijke tegenstrijdigheid. Met de opvatting „de Overheid is een goddelijk instituut” en „de staat is een scheppingswonder” kan men natuurlijk ook de verkeerde kant uitgaan door de Overheid zeer grote bevoegdheden in bij voorbeeld het maatschappelijk leven te willen toekennen. De opvatting „de staat is een scheppingswonder” hoeft naar mijn mening echter in principe niet in tegenspraak te zijn met de opvatting verwoord in artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, dat de Overheid er is uit oorzaak van de verdorvenheid van het menselijk geslacht teneinde aan de ongebondenheid van de men-

sen paal en perk te stellen. Ik kom hierop in het vervolg nog terug, althans indien één en ander niet te veel bladzijden van „Petra Post” gaat vergen.

In de schepping is, zo moet men dan stellen, de mogelijkheid van staatsvorming in beginsel opgesloten; een mogelijkheid die pas na de zondeval effectief is geworden en ook pas toen effectief moest worden.

Welke betekenis heeft het boek Prediker nu voor dit alles? Luther omschreef de geschiedenis, die bij ons mensen meestal als grillig en onbegrijpelijk overkomt, als Gods maskerspel. Dat geldt ook voor de geschiedenis, die ieder mens persoonlijk doormaakt. In de geschiedenis, ook in die van elk mensenleven persoonlijk, zitten vele onbegrijpelijke zijden. Wie begrijpt wel alles van zijn/haar eigen leven, van zijn/haar eigen motieven?

Luther bestreed de opvatting van zijn dagen, dat Salomo in het boek Prediker zou hebben geleerd om de wereld te verachten, hetgeen volgens hem neerkomt op verachting van Gods schepping. Dat kan niet de bedoeling van de Heilige Schrift zijn. Het is het ook niet

volgens Luther. Hij ging fel te keer tegen de monniken-theologie en de klui-zenaarsleer, waarin het als zeer christe-lijk werd voorgesteld om het gezinsleven en het wereldse beroep achter zich te la-ten, de woestijn in te trekken, zich af te zonderen van de omgang met de men-sen en in stilte en zwijzaamheid te leven.

Alsof Salomo de gehuwde staat en de roeping van de Overheid ijdelheid zou noemen. *IJdel zijn de boze menselijke neigingen en hartstochten. De wortels van de ijdelheid liggen niet in de schep-ping, maar in het menselijk hart, zo is Luther's opvatting samen te vatten en deze opvatting is bijbels.*

Het boek prediker wil ons volgens Lu-ther duidelijk maken, dat de geschiede-nis als het rijk der ijdelheid, het rijk on-der de zon, door God niet aan de chaos-machten is en wordt prijsgegeven, maar dat er een betrekking van dit rijk met het rijk boven de zon is. Mens en wereld zijn geen soevereine, autonome mach-ten, maar blijven afhankelijk van en on-

derworpen aan de Schepper, hoe driest en aanmatigend deze machten zich in hun vrijheidswaan ook gedragen. Hun terroir is begrensd ondanks alles en strekt zich slechts uit „onder de zon”; hun regiment speelt zich alleen af bij de gratie en in afhankelijkheid van het rijk „boven de zon”. God doet de zon elke dag opgaan; aan de zon is een bemiddelende functie toegekend in de verhouding tussen God en de wereld, aldus Luther.

Wat betekent dit voor ons vandaag? God stelt zelf als rusteloos werkende de chaosmachten paal en perk. Dat hoe-ven wij niet te doen. Dat is de troost, die het boek Prediker volgens Luther bevat. Daarom zette Luther zich af tegen Müntzer en Karlstadt, de „bevrijdings-theologen” van de zestiende eeuw. Niet wij redden het rijk „onder de zon”, maar God zelf doet dat. Luther schreef daarom: „verlaat de slagorde niet, maar houd stand”. Blijf in deze wereld wer-ken, aldus zijn devies.

die contact heeft met dat gezin of die persoon, dient zulk vertrouwen altijd geëerbiedigd te worden. Natuurlijk zijn er gevallen denkbaar, waarin de con-tactpersoon wie hij/zij ook is, het niet aandurft het hem/haar toevertrouwde probleem voor zich alléén te houden! Er zijn nu één keer zaken waarin twee meer weten dan één, of waarvan het goed is dat niet één alleen daaraan werkt. In zo'n geval vraag ik zelf altijd toestemming van de betrokkene, om het 'geheim' te mogen delen met doorgaans de wijkouderling of -diaken. Maar dat kan alléén met toestemming! Wijk-teams en kerkeraden worden zo niet be-last met kennis van vertrouwelijke zaken die ze niet aangaan. De brs. en zrs. hebben de zekerheid dat hun de-licate aangelegenheden inderdaad met de grootst mogelijke discretie worden behandeld. M.i. ligt hier het antwoord op de vraag, hoe wij ervoor zorgen dat niet onnodig veel mensen in een 'zaak' worden gemengd!

De vragen met betrekking tot het 'ambt aller gelovigen' en de aktivering van de gemeente door diakenen zijn m.i. eigen-lijk niet voor discussie vatbaar. Het 'vooraanstaan' in de gemeente van ou-derling, diaken en voorganger betekent altijd dat zij de gemeente opwekken met hen mee te werken. Het 'acht hebben op elkaar', het helpen van elkaar en het brengen van het Evangelie aan elkaar KAN nooit worden overgelaten aan 'de ambtsdragers'. Zonder 'achterban' zijn die mensen immers nergens! Zie ook hiervóór de opmerking over 'inven-tariseren'.

En dan de brede en smalle kerkeraad. Ik denk dat in elke gemeente de diakenen ook apart overleggen. Voor typische tucht-zaken zullen de ouder-lingen dat ook doen. Maar na wat ik boven gezegd heb over 'de oudsten' zal het iedereen duidelijk zijn dat in mijn ogen die 'smalle en brede kerkeraad' een achterhaalde noodoplossing zijn. Al wil ik best toegeven, dat hetgeen men daarmee bedoelde voor de dienst in de gemeente onze waardering ver-dient.

Tenslotte wil ik in dit gewaardeerd ge-zelschap nog een paar opmerkingen kwijt.

In de eerste plaats: kunnen we er in ons spreken met onze mensen niet aan wer-ken dat we wat 'gewoner' praten over het feit dat wij samen van de Here zijn. Ik bespeur soms nog zo, dat brs. en zrs., jong en oud, en ook de ambtsdragers alshetware een 'hobbel' moeten nemen, voordat die geestelijke dimensie be-sprekbaar is. Ik weet best: over-vroom gepraat zet nergens zoden aan de dijk. Aan de andere kant: we leggen allen be-zoeken af in zo grote moeiten en zo ra-deloos verdriet dat we heel goed weten: hier kan ik nu maar één ding doen: dit – al is het hikkend en on-welsprekend – voor de Here brengen. Laten we dat dan ook spontaan dóen! De Here is een goed Verstaander! En laten we daar ook

K. B. Holwerda, Arnhem

Samenwerking tussen de diverse amtsdragers in de kerk (2-slot)

Referaat gehouden op de Centrale Diakonale Conferentie in 1986

In diverse van onze gemeenten kent men *bezoekdames*, wijkdames of hoe deze gewaardeerde zusters ook ge-noemd worden. Zij zijn onmisbaar. Im-mers, ze tráden – ook vroeger – al op bij werk dat meestal 'zusterhulp' genoemd werd. Bovendien hebben veel gemeen-ten zusters, die bij blijde of droeve ge-beurtenissen heel praktisch hulp bie-den. Tenslotte kent bijna elke kerk zus-ters die nieuw-ingekomen verwel-komen met een bloemetje, of ook zieken (vooral de langdurig-zieken) en bejaar-den opfleuren met geregeld bezoek.

In diverse kerken nu hebben de kerkeraden in overleg met deze zusters hun bovengenoemde diensten gecoördi-neerd en samengevoegd, en hen ge-vraagd in geregeld overleg met de ou-derling(en) en diaken van 'hun' wijk te willen zorgen voor mensen met wie zij regelmatig contact hebben.

Als dat goed wordt opgezet, kunnen de ambtsdragers sámen met 'hun' wijkda-mes een 'netwerk' opzetten, waarbij het ónmogelijk is dat iemand helemaal geen contact met de kerk heeft, – hèt gevaar van de grote en wijd-verbreide gemeen-ten! En waarbij, doordat óf de wijkda-me, óf de diaken, óf de ouderling goed contact heeft met bepaalde mensen, een

probleem dat zich voordoet op tijd kan worden tegemoet getreden!

Zeker, dat betekent wel geregeld over-leg in het wijkteam! Ook moet goed worden opgezet, aan wie van de mensen in dat team de verbinding naar b.v. de predikant is toevertrouwd. En aan die predikant moet duidelijk gemaakt wor-den dat ook hij van zijn kant op tijd in-formatie verschaft. De *melding* en *af-melding* in dit soort samenwerking zijn natuurlijk heel vitaal.

Dat brengt me op de vraag of we niet *teveel vergaderen*, terwijl we onze tijd beter in de gemeente konden besteden. Persoonlijk houd ik niet van vergade-ringen, en zie ze ook graag tot het mi-nimum beperkt blijven. Maar ik denk wel dat wijkoverleg met een zekere re-gelmaat, én overleg binnen de ker-keraad nodig blijft. Tenslotte is het ook nog zo dat als je de dingen goed organi-seert, en dan met name wie wat doet, dat je helpt in het efficiënt bezig zijn ten dienste van je brs. en zrs.!

Nog één opmerking hierbij. Het kan zijn dat iemand zijn voorganger, ouderling, diaken of ook wijkdame *in vertrouwen neemt* ten aanzien van iets. Ook als in het wijkteam bekend is dat br. die of zr.

zonder tale Kanaäns heel gewoon over praten. We hebben toch niets te verbergen?

In de tweede plaats, de ambtsdragers zullen ook vast met elkaar samenwerken in het *herstel van geschonden verhoudingen*. Soms denk ik dat het er dan weinig toe doet wie of wat je bent, diaken of ouderling of voorganger. Je kunt het zo merken als verhoudingen tussen brs. en zrs. kapot zijn. En dat richt zoveel onheil aan. Tot onnodige kerkelijke kwesties toe. M.i. mogen we dat gerust als één van onze gezamenlijke taken beschouwen: het bevorderen van vrede en recht tussen de brs. en zrs. Dat er in de gemeente van Christus goede verhoudingen zijn, is één van haar kenmerken. Paulus hamert er niet voor niets op in 1 Cor. 6. M.i. kunnen wij wat dat betreft allen de gemeente dienen, b.v. door als waarnemer, soms zelfs als scheidsrechter voor brs. en zrs. in vastgelopen verhoudingen op te willen treden. M.i. is niets zo goed voor het imago van de gemeente in de wereld, als dat gezien wordt dat in haar inderdaad ruzies en geschillen *oplosbaar* zijn. Dat in haar écht 'vergeven en vergeten' wordt, zoals wij allen van de vergeving van de Here zelf mogen leven. Dat zal buitenstaanders doen zien dat in de gemeente door Gods gunst dingen kunnen die buiten haar niet kunnen. En wellicht doen zeggen: wij willen met u gaan want wij zien dat God met u is!

Tenslotte is er nog een zaak die ook de gezamenlijke oudsten aangaat, samen met heel de gemeente. Een zaak die ik wel eens 'de nieuwe armoede' noem. Namelijk de *eenzaamheid*. Helaas is het nog steeds zo dat van onze brs. en zrs., jong en oud, sommigen geen levensgezel(lin) hebben of meer hebben. Altijd al diende de gemeente, ook in haar ambtsdragers, ervoor te zorgen dat de druk van de eenzaamheid op deze mensen niet té groot werd. Had-den ze dan al geen partner, ze hadden wel vriend of broeder/zuster! Je kon het gemis dan wel niet vergoeden, je kon er wel aan werken dat ze zich ergens bij wisten te horen!

Daar komt in onze tijd bij, dat er een gigantische druk wordt uitgeoefend op alle verbanden die God in het leven gelegd heeft ten leven! Denk aan de banden van huwelijk, ouders-kinderen, familie, maar denk ook aan de band van échte vriendschap. De nadruk op de persoonlijke vrijheid is zo groot, persoonlijke en individuele ontplooiing en zelfverwerkelijking of hoe het ook heet wordt zo zeer als het grootste goed aan-

geprezen, dat ik wel eens bang ben dat het ermee eindigt dat iedereen straks zijn eigen leef-en wooneenheid zal hebben voor zichzelf, en zonder nog enige verplichting te hebben aan wie dan ook! Ik vraag me af in hoeverre we de gemeente in prediking en onderwijs, maar ook bij gesprek en bezoek naar de Schrift kunnen duidelijk maken, dat die roep om persoonlijke vrijheid, om niet-verplichtende relaties, *al bezig is terug te slaan op de mensen die haar propageren!* In ieder geval is het lijkt mij zaak, contacten te proberen te leggen in de gemeente. Ook voor mensen die een afgod hebben gemaakt van hun privacy, en die je in een onbewaakt ogenblik heel eerlijk kunnen opbiechten dat ze zich volslagen eenzaam voelen. Ik heb hiervoor geen standaard-oplossingen. Wil alleen de zaak in uw midden leggen. Want ook dát is een eigenschap van de

gemeente dat zij is *gemeenschap van Christus' heiligen*. Dat zal dan ook daarin dienen uit te komen, dat iedereen zich betrokken weet bij de gemeente, en dat er voor ieder – natuurlijk met een beetje medewerking van de betrokkene – contacten te leggen moeten zijn. Soms kan dat met activiteiten voor bepaalde 'doelgroepen', soms ook is het net ver-keerd, mensen met hun 'lotgenoten' in verbinding te brengen, omdat hun nood nu juist is dat ze alléén maar lotgenoten kennen! Hier is veel mensenkennis en tact vereist. Het lijkt m.i. echter geen twijfel of de gezamenlijke ambtsdragers – bij voorkeur in samenwerking met hun contact-dames (en waarom eigenlijk geen contact-héren?) – kunnen hier goed werk doen voor het leven dat de Here ons in zijn gemeente biedt!

M. de Jonge, Voorburg

Commissie Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (2)

Het functioneren van dit „Interkerkelijk contact in Overheidszaken” (CIO) had in onze kring geruime tijd weinig aandacht. Dat veranderde toen de Landelijke Vergadering-Breukelen in 1981 de voorzitter van de Commissie voor contact met de Hoge Overheid (CHO) aanwees als vertegenwoordiger van onze kerken in het CIO. Sindsdien geeft de CHO regelmatig verslag van de activiteiten van het CIO aan de Landelijke Vergadering.

In haar jongste rapport – ten behoeve van de LV-Dronten – zijn de samenstelling, taak en werkzaamheden van het CIO geschetst en ik citeer daaruit (enigszins vrij) het volgende:

„a. samenstelling van het CIO

Afgevaardigden van
De Rooms-Katholieke kerk in Nederland,
de Nederlandse Hervormde kerk,
de Gereformeerde kerken in Nederland,
de Christelijke Gereformeerde kerken,
de Evangelisch Lutherse kerk,
de Doopsgezinde Broederschap,
de Remonstrantse Broederschap,
de Broederschap van Pinkstergemeenten,
de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten,
de Unie van Baptisten Gemeenten,
de Nederlands Gereformeerde kerken,
de Gereformeerde Gemeenten
de oud-Katholieke kerk
het Nederlands Israëlitisch kerkgenootschap,
de Portugees-Israëlitische Gemeente en het kerkgenootschap Verbond van Liberaal-Religieuze Joden in Nederland vormen tezamen dit contact.

Als waarnemers participeren het Leger

des Heils en de Nederlandse Protestantenvond.

Van CIO-zijde is aan de (vrijgemaakt) Gereformeerde kerken verzocht toe te treden. Deze geven er de voorkeur aan om enkel lid te worden van het CIO-M, hetgeen niet mogelijk is. In beginsel worden alleen kerken toegelaten, die minimaal 7500 leden tellen.

b. Ontstaan en taak-CIO

Het CIO is ontstaan uit samenwerking van kerken tijdens de bezetting van ons land. Eerst was de naam „convent van kerken”, later werd die gewijzigd in „interkerkelijk overleg”.

Wat haar taak betreft, deze richt zich in het bijzonder op de juridische benadering van vraagstukken, die aan de orde komen, op de voorwaardenscheppende, niet op de inhoudelijke aspecten daarvan. Ook de financiële zijde ervan komt aan bod.

Vele malen is gesproken over de afbakening van die taak en die, welke de Raad van kerken zich stelt. Deze laatste, waaraan minder kerken deelnemen, behandelt als regel de ethische en theologische vraagstukken. Politieke stellingname door het CIO berust in beginsel op overleg met de gedelegeerden van de kerken; het treedt dus alleen namens die kerken op. De Raad van kerken

Bij deze uitgave van Opbouw is (weer) een kaartje gevoegd om het u makkelijk te maken een nieuwe abonnee of geïnteresseerde te werven voor ons blad. Gaarne uw medewerking! Het bestuur

wekt de indruk meer tot zelfstandige besluitvorming te willen komen.

c. Werkzaamheden van het CIO (gedurende de laatste jaren)

(...) 4.2.1. Organisatie

De activiteiten van deze organisatie spelen zich voor het grootste deel af in de verschillende commissies en in de zgn. kerncommissie (een soort 'dagelijks bestuur', zodat de afgevaardigden van de kerken een enkele maal per jaar in plenaire zitting bijeenkomen.

De door onze kerken aangewezen vertegenwoordiger dr J. Meulink, is lid van de kerncommissie, terwijl prof. dr J. J. Oostenbrink te Utrecht plv. lid is.

Hierna volgt globaal een schets van het werkterrein van de commissies en van de belangrijkste activiteiten.

4.2.2. Bijzonder jeugdwerk

Onzerzijds (van de zijde van CHO) is contact gelegd tussen de CIO-commissie voor jeugdwerk en de Stichting voor jeugdzorg en maatschappelijk werk.

4.2.3 Justitie

Betreft voornamelijk overleg over aantallen gevangenispredikanten en ruimte voor het uitvoeren van hun taak.

4.2.4. Kerkelijke gebouwen

Bouw- en restauratieplannen en de financiering daarvan (eventueel van het aandeel van de overheid daarin) zijn zaken, die deze commissie behartigt. Ook monumentenzorg valt daaronder.

4.2.5. CIO-militairen

Van belang voor de door de LV aangewezen commissie voor de geestelijke verzorging van militairen.

4.2.6. CIO-werkgroep „Bevolkingsboekhouding-leden-administratie

De overheid overweegt t.z.t. in de bevolkingsadministratie „de kerkelijke gezindte” niet meer te vermelden, zodat plaatselijke kerken via de burgerlijke stand geen informatie meer kunnen ontvangen om hun ledenadministratie op peil te houden.

De overheid blijkt echter bereid de helpende hand te bieden, ook in financieel opzicht, om een afzonderlijke stichting in het leven te roepen, die ten behoeve van aan te sluiten kerken die ledenadministratie voert.

Onze kerken zullen aan dit project niet meedoen.

4.2.7. Gezondheidszorg

Duidelijkheid inzake de positie van de geestelijke verzorging in deze sector lijkt gewenst en CIO zal daartoe maatregelen nemen. Ook de kosten van door de overheid te financieren ziekenhuispredikanten komen aan de orde.

4.2.8. Diverse onderwerpen

Aandacht is en wordt besteed aan verschillende wetsvoorstellen, somtijds mede op verzoek van overheidswege, o.a. die voor openbare manifestaties, de

verhouding van de overheid tot nieuwe religieuze groeperingen, de herziening van de wet op de lijkbezorging, e.d.”

Uit een van de laatste jaarverslagen tenslotte een citaat:

„Door en maatschappelijke en kerkelijke ontwikkelingen blijkt de behoefte aan interkerkelijke samenwerking en dienstverlening op juridisch-financieel terrein snel toe te nemen. De diepte en samenhang van problemen, die zich veelal op dezelfde of vergelijkbare wijze voordoen in de kerken verlangen meer coördinatie en mankracht. Het stemt tot voldoening dat zeer veel werk op, naar de mening van het CIO, doeltreffende wijze kan worden verricht ondanks een bescheiden budget.

Essentieel voor een goed functioneren van vruchtbare interkerkelijke samenwerking is groot respect. Voor ieders eigen religieuze en kerkelijke identiteit en voor de eigensoortigheid en autonomie van ieders kerkorganisatie. Dit verlangt een zorgvuldige vorm van besluitvorming en informatieverstrekking”.

De CHO heeft aan de LV-Dronten als advies voorgelegd „dat onze kerken in de persoon van een aangewezen vertegenwoordiger deelnemen aan het overleg over zaken, die de overheid aan het CIO voorlegt, dan wel die het CIO meent bij de overheid aanhangig te moeten maken.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Baarn

Justitie Pastoraat.

Sinds enige tijd is ds H. Kiezebrink werkzaam als justitie-predikant in de Rijksinrichting voor jongens Den Engh (R.I.J. De Engh) te Den Dolder en in het Huis van Bewaring in 's Hertogenbosch.

Hij is daarmee de eerste Ned. Gereformeerde predikant in dienst van justitie.

Op zondag 9 oktober zal ds H. Kiezebrink officieel in een door de Kerk van Baarn e.o. te beleggen kerkdienst worden afgestaan aan het Justitie Pastoraat.

De dienst, waarin ds Kiezebrink voorgaat, zal geleid worden door ds J. D. Smit.

Plaats: Chr. Geref. Kerk, Nassaulaan 37 te Baarn. Aanvang 19.00 uur.

Nieuws uit breder kring

Actie voor gevangen zittende predikanten in Vietnam

VCVM-NEDERLAND (Vereniging van Christenen tegen Vervolg en Marteling) is een handtekeningenactie begonnen voor vrijlating van de Vietnamese predikanten ds Nguyen Huu Cong en ds Ho Hieu Ha die in 1983 vanwege het uitdragen van hun geloofsovertuiging gearresteerd werden. In 1987 werden ze veroordeeld tot 8 jaar gevangenisstraf.

Handtekeningenlijsten en een model voor een brief waarin om vrijlating gevraagd wordt, kunnen aangevraagd worden bij: VCVM-Nederland, Postbus 451, 3800 AL Amersfoort.

Het bestuur van VCVM-Nederland hoopt dat velen iets willen doen voor deze twee predikanten die zwaar moeten lijden vanwege hun geloofsovertuiging, door handtekeningen te verzamelen onder een verzoek aan de Vietnamese

Ned. Gereformeerde Kerk van Heerenveen

Op zaterdag 15 oktober 1988 om 10.30 uur zal het nieuwe kerkgebouw Oude Veenscheiding 15 te Heerenveen officieel worden geopend.

De kerkeraad nodigt oud-leden van de gemeente hierbij uit tot het bijwonen van deze opening.

De kerkeraad

autoriteiten. In de afgelopen maanden voerde VCVM-Nederland een handtekeningenactie ten gunste van de geloofsvervolgden in Turkije, waaronder een aantal evangelisten, die vanwege hun evangelisatiearbeid gearresteerd waren. In het kader van deze actie werden 1103 handtekeningen verzameld. Het resultaat van deze actie is aangeboden aan de Turkse autoriteiten. Intussen is een aantal gearresteerde evangelisten vrijgelaten.

Effatha 1888 - 1988

„Effatha” Christelijk Instituut voor doven, viert in de week van 10 - 15 oktober het 100-jarig jubileum.

Honderd jaar geleden kregen de kerken in Nederland oog voor hun roeping ten aanzien van dove kinderen.

Dit resulteerde in de oprichting van de Vereniging „Effatha”, een vereniging die momenteel pedagogische, onderwijskundige- en maatschappelijke hulpverlening biedt aan dove kinderen en hun gezinnen.

Anno 1988 heeft Effatha nog steeds, gelet op de vraagstukken waarvoor christelijke hulpverlening zich geplaatst ziet, moeten we wellicht zeggen: in toenemende mate de steun van de kerken nodig.

Vandaar dat bestuur, directie en medewerkers van Effatha de kerken oproepen het instituut op zondag 9 oktober te willen gedenken in de dankzegging en voorbeden.

Dankzegging, omdat christelijke hulpverlening alleen kon bestaan bij de gratie van God, en Effatha die zegen in ruime mate ervaren heeft.

Voorbede, omdat Effatha weet ook voor de toekomst van die zegen afhankelijk te zijn, gelet op de vele taken waarvoor ze zich gesteld ziet en gelet op de factoren in de samenleving die de christelijke identiteit bedreigen.

Stichting voor Reformatorische Wijsbegeerte

Uw aandacht wordt gevestigd op het Beweging-kongres van 8 oktober a.s. over „De uitdaging van de New Age beweging”.

Sprekers: Prof. dr. J. Verkuyl, Over de uitdaging van de New Age beweging.

Prof. dr. A. P. Bos, Over de wortels van New Age in de oude gnostiek.

Prof. dr. G. Nienhuis, Over New Age, Capra en de kwantummechanica.

Drs P. van Kampen, Over onzichtbare werelden.

Drs. R. van Woudenberg, Over holisme en New Age.

Tijd: Zaterdag 8 oktober 1988, van 9.30 tot ongeveer 16.00 uur.

Plaats: Schouwburg Gooiland, Emmastraat 2, Hilversum.

Kosten: f30,- inclusief themanummer van Beweging en lunch. (Jongeren tot 25 jaar f20,-)

Aanmelding of informatie: Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte, Antwoordnummer 4009, 3500 VB Utrecht. Bellen kan ook: 030-342030.

Alle deelnemers ontvangen vooraf o.a. een speciaal aan dit onderwerp gewijd themanummer van het tijdschrift Beweging.